

GÜNEYDOĞU AVRUPA ÜLKELERİ SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS UZMANLAR TOPLANTISI (22-28 Mayıs, Safranbolu, Türkiye)

Selcan GÜRÇAYIR*

UNESCO Venedik-BRESCE Ofisi, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işbirliği ile Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Somut Olmayan Kültürel Miras Uzmanlar Toplantısı Safranbolu'da 22-28 Mayıs 2008 tarihlerinde gerçekleştirildi. Dört gün süren toplantıda Güney Doğu Avrupa ülkelerindeki SOKÜM'ün envanterlerinin yapılması, arşiv çalışmaları, Yaşayan İnsan Hazinesi sistemi ve örgün ve yaygın eğitim konuları ele alındı. Toplantıya Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hırvatistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Türkiye ve Yunanistan'dan oluşan 12 bölge ülkesinden gibi Güney Doğu Avrupa ülkelerinden 19 yabancı ve 15 yerli olmak üzere 34 uzman ve gözlemciler katıldı.

Toplantının açılış konuşmaları T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma Eğitim Genel Müdürü Ayşenur İslam ve UNESCO-BRESCE Kültür Bölümü Başkanı Marie Paule Roudil tarafından yapıldı. Bulgaristan Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü Başkanı Mila Santova ve Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Öcal Oğuz katılımcılara geçen yıl Bulgaristan'ın Arbanasi kentinde ger-

çekleştirilen birinci toplantının sonuçlarını özetlediler ve bu toplantının gündemini değerlendirdiler.

Toplantının Türkiye'deki Somut Olmayan Kültürel Mirasın envanterlenmesi, seçimi, yönetimi ve korunmasına ilişkin günümüz arşivleri ve gelecek stratejiler temalı oturumun ilk bölümü Metin Ekici'nin başkanlığında gerçekleştirildi. Birinci bölümün ilk konuşmacısı Aydın Durdu, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi başlıklı konuşmasıyla Türkiye'deki halk kültürü arşiv çalışmaları hakkında değerlendirmelerde bulundu. Oturumun ikinci konuşmacısı Solmaz Karabaşa, Yaşayan İnsan Hazinesi ve Türkiye Ulusal Sistemi başlıklı konuşmasıyla Türkiye'de oluşturulan Yaşayan İnsan Hazinesi programına ve seçim kriterlerine ilişkin bilgiler sundu. Oturumun ikinci kısmının başkanı Nebi Özdemir idi. Bu bölümde Timur Yılmaz, Yaşayan İnsan Hazinesi Ulusal Sistemi ve Âşıklık Geleneği, Nilüfer Zeynep Özçörekçi Göl, Yaşayan İnsan Hazinesi Ulusal Sistemi ve Karagöz Sanatçıları isimli konuşmalarını sundular. Oturumun üçüncü bölümünün başkanı Muhtar Kutlu idi. Bu bölümün ilk konuşmacısı Tanju Ozanoğlu Yaşayan İnsan Hazinesi Ulusal Sistemi ve El Sanatları başlıklı konuşmalarını yaptılar.

* Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü Araştırma Görevlisi, sgurcayir@gazi.edu.tr

Toplantının ikinci oturumunun teması Güney Doğu Avrupa Ülkelerindeki Somut Olmayan Kültürel Mirasın envanterlenmesi, seçimi, yönetimi ve korunmasına ilişkin günümüz arşivleri ve gelecek stratejilerdi. İkinci oturumun ilk bölümü Ayşenur İslam başkanlığında yapıldı. Arnavutluk'tan Sabina Veseli, Bosna Hersek'ten Anka Raic, Bulgaristan'dan Mila Santova ülkelerindeki envanter çalışmalarından ve arşivleme sistemlerinden söz ettiler. Oturumun ikinci bölümü Gülin Ögüt Eker'in başkanlığında gerçekleştirildi. Hırvatistan'dan Mirela Hrovatin, Güney Kıbrıs Rum Yönetiminden Charalambia Kenti, Makedonya'dan Valentino Dimitrovski, Moldova'dan Elena Siscanu ülkelerinin arşivleme ve envanter çalışmaları konusundaki deneyimlerini paylaştılar. Toplantının ikinci gününe aynı tema ile Andrianopoulou Panagiota'nın başkanlığında devam edildi. Yunanistan'dan Olga Zaferi, Romanya'dan Irina Balotescu ve Corina Mihaescu, Sırbistan'dan Ivana Zecevic, Slovenya'dan Petra Kavrecic ülkelerindeki arşivleme sistemleri ile ilgili bilgi verdiler.

Mila Santova başkanlığında yürütülen üçüncü oturum ve sonrakiler yuvarlak masa toplantılarına ayrılmıştı. Bu bölümde envanter, yaşayan insan hazineleri ve eğitim konuları ele alındı. Somut Olmayan Kültürel Miras ulusal envanter programının kurulmasına araştırma merkezlerinin ve/veya kurumlarının katılım rolleri teması üzerine gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantısında ülkeleri adına katılan uzmanlar bu alandaki deneyimlerini paylaştılar ve görüş alışverişinde bulundular.

İkinci yuvarlak masa toplantısının

teması Yaşayan İnsan Hazineleri için özel bir program geliştirme ve eylem planı idi. Irina Balotescu başkanlığında gerçekleştirilen bu oturumda uzmanlar ülkelerinde gerçekleştirdikleri yaşayan insan hazineleri sistemlerinin seçim kriterleri ve bu sistemi oluşturmada karşılaştıkları sorunları tartıştılar.

Toplantının üçüncü gününün teması örgün ve yaygın eğitim aracılığıyla Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmalarına halk farkındalığının nasıl arttırılacağıydı. Oturumun başkanlığı M. Öcal Oğuz tarafından yürütüldü. Türkiye delegasyonundan Muhtar Kutlu, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 6, 7 ve 8. sınıflara konulan seçmeli Halk Kültürü Dersi hakkında bir sunum yaptı. Bu sunumdan hareketle katılımcılar ülkelerinde müzeler, Sivil Toplum Kuruluşları, resmi ve resmi olmayan eğitim kanalları aracılığıyla gerçekleştirilen somut olmayan kültürel miras eğitimi faaliyetleri hakkında görüş alışverişinde bulundular. Toplantının dördüncü günü, Güney Doğu Avrupa Ülkelerinin tartışmalarından ve bu tartışmalar neticesinde aldıkları kararlardan yola çıkılarak raportör M. Öcal Oğuz tarafından hazırlanan konuşmaların özet metni ve sonuç raporu tartışıldı.

Toplantı sonunda bölge ülkelerinin bu alandaki sorunları tartışmaya devam etmesinin ve bilgi ve deneyim değişiminin önemi vurgulandı. Bölge ülkelerinden Türkiye ve Bulgaristan'ın deneyimlerinin önemi ve paylaşılması gereğinin altı çizildi. Toplantı sonunda üçüncü uzmanlar toplantısının 2009 yılında Hırvatistan'da gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı.